

Broszura informacyjna

NARODOWE CENTRUM NAUKI

Narodowe Centrum Nauki

ul. Twardowskiego 16
30-312 Kraków
tel. +48 12 341 90 03
e-mail: biuro@ncn.gov.pl
www.ncn.gov.pl

Facebook: @NarodoweCentrumNauki
Instagram: @ncn_gov_pl
LinkedIn: NCN National Science Centre
Twitter: @NCN_PL
YouTube: @ncngovpl

Projekt/skład: Studio Graficzne PAPER CUT
Druk: Drukarnia Beltrani

Narodowe Centrum Nauki

Narodowe Centrum Nauki (NCN) to agencja wykonawcza powołana do wspierania badań podstawowych, czyli prac empirycznych lub teoretycznych podejmowanych przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów, bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne. Misją NCN jest podnoszenie jakości i efektywności badań dzięki konkurencyjnemu systemowi przyznawania grantów oraz działanie na rzecz wzrostu znaczenia polskiej nauki na arenie międzynarodowej. Centrum regularnie ogłasza konkursy na projekty badawcze i działania naukowe. Nasz budżet w 2023 r. to prawie 1,4 mld zł na finansowanie badań podstawowych.

Ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki weszła w życie 1 października 2010 r. Centrum oficjalnie rozpoczęło działalność 4 marca 2011 r., a kilkanaście dni później ogłosiło pierwsze konkursy. Nadzór nad NCN sprawuje minister edukacji i nauki, zaś za kształt konkursów odpowiada Rada składająca się z 24 wybitnych naukowców. Pracami biura kieruje dyrektor.

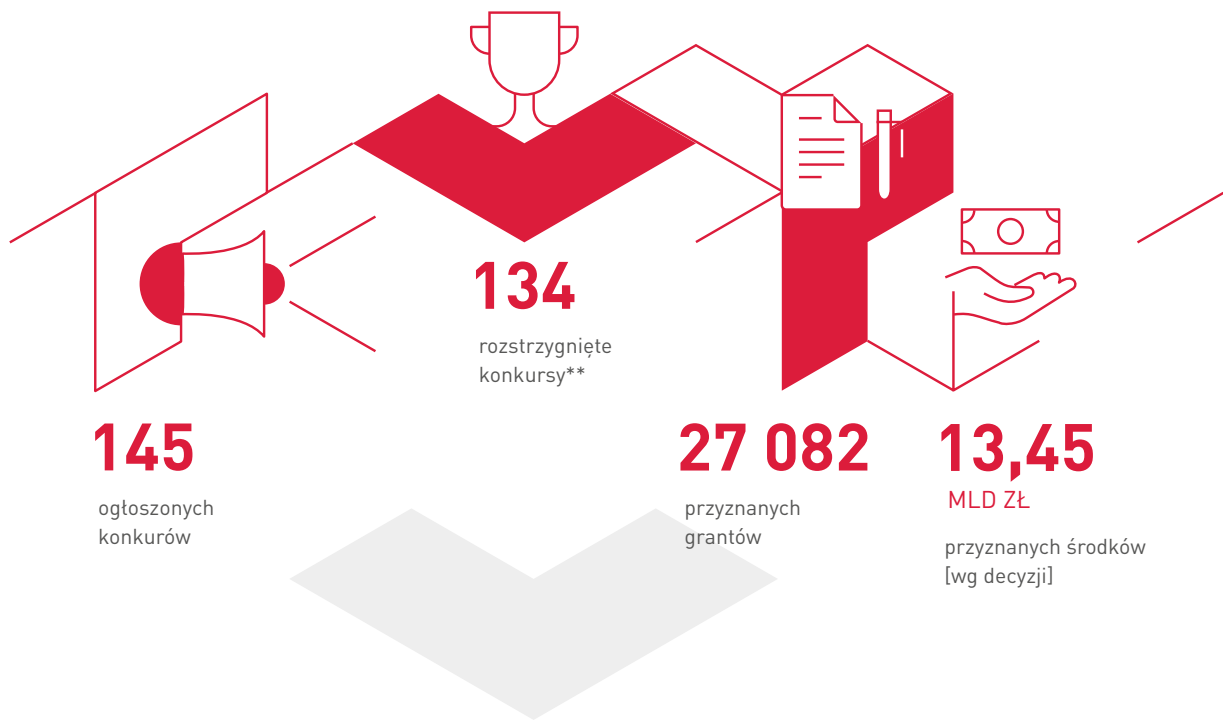
NCN finansuje badania podstawowe również we współpracy z zagranicznymi instytucjami wspierającymi naukę. Jest koordynatorem programów QuantERA i QuantERA II oraz CHANSE przy wykorzystaniu środków Unii Europejskiej z programu Horyzont 2020 oraz koordynatorem działań krajowych w Europejskim Partnerstwie na rzecz Bioróżnorodności Biodiversa+ współfinansowanym ze środków Komisji Europejskiej. Centrum jest również operatorem programu „Badania” w zakresie badań podstawowych w ramach funduszy EOG i funduszy norweskich.

NCN w liczbach

MARZEC 2011 – GRUDZIEŃ 2022

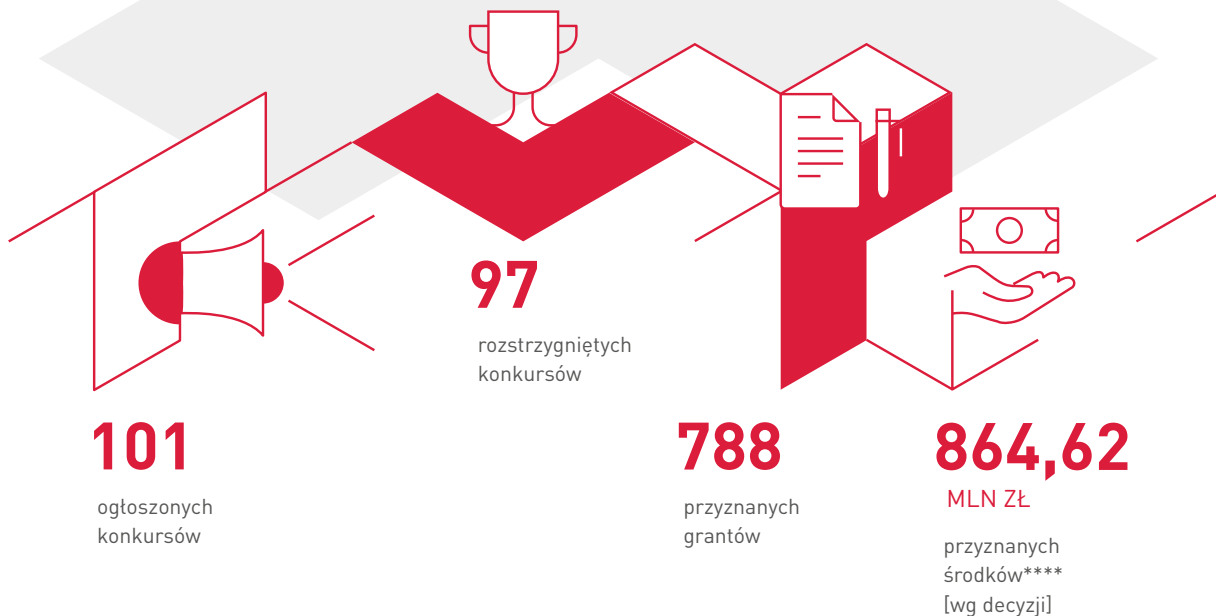
Konkursy krajowe*

* Dane dotyczą konkursów krajowych z bieżącej oferty NCN konkursów zawieszonych, konkursu ARTIQ oraz Specjalnego Programu dla ukraińskich naukowców. Liczba i kwota przyznanych grantów uwzględnia również granty przyznane z odwołania według stanu na koniec 2022 r.

** Liczba nie uwzględnia konkursów TANGO, które zostały rozstrzygnięte przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju.

Konkursy międzynarodowe***

*** Dane dotyczą konkursów dwu- i wielostronnych zorganizowanych w ramach współpracy międzynarodowej, konkursów POLONEZ i POLONEZ BIS dofinansowanych ze środków programu ramowego UE Horyzont 2020 w zakresie badań naukowych i innowacji na podstawie umowy nr 665778 w ramach Marie Skłodowska-Curie Actions, konkursów zorganizowanych w ramach tzw. funduszy EOG i funduszy norweskich, konkursów ogłaszanych wraz z Narodową Agencją Wymiany Akademickiej (NAWA), konkursów Dioscuri oraz OPUS LAP.

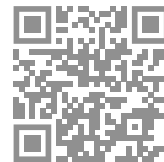
**** Podana kwota obejmuje zarówno wkład NCN, jak i środki Komisji Europejskiej. Wliczone zostały również wnioski zakwalifikowane do finansowania w konkursach Dioscuri.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA

kieruje działalnością Narodowego Centrum Nauki. Odpowiada za realizację zadań ustawowych i gospodarkę finansową Centrum oraz reprezentuje je na zewnątrz.

jest złożona z 24 naukowców reprezentujących różne dyscypliny nauki. Rada określa m.in. priorytetowe obszary badań podstawowych zgodnie ze strategią rozwoju kraju, warunki przeprowadzania konkursów na projekty badawcze i wysokość środków na nie przeznaczonych, a także ogłasza konkursy na stypendia doktorskie i staże po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Wybiera również członków zespołów ekspertów oceniających wnioski o finansowanie projektów badawczych.

Koordynatorzy dyscyplin

odpowiadają za organizację prac zespołów ekspertów i przeprowadzanie konkursów na projekty badawcze. Dbają o zapewnienie ich właściwego, bezstronnego i rzetelnego przebiegu. Koordynatorzy mają co najmniej stopień naukowy doktora i są wybierani w drodze otwartego konkursu. Pracują w trzech zespołach: nauk humanistycznych, społecznych i o sztuce, nauk ścisłych i technicznych oraz nauk o życiu.

Biuro NCN

to część administracyjna Centrum, składająca się z kilku działów i kilkunastu zespołów, odpowiedzialnych za udzielanie informacji wnioskodawcom, obsługę konkursów na projekty badawcze oraz organizację posiedzeń zespołów ekspertów. Biuro zajmuje się również bieżącym wsparciem grantobiorców realizujących projekty, zarządza procesem podpisywania umów o finansowanie projektów, sprawuje nadzór nad ich realizacją, podejmuje współpracę międzynarodową w zakresie finansowania badań.

Władze NCN

DYREKTOR
PROF. KRZYSZTOF JÓZWIAK

Profesor Wydziału Farmacji Uniwersytetu Medycznego w Lublinie. Prowadzi badania z zakresu farmakologii molekularnej i chemii leków. Współautor ponad 100 publikacji, dwu międzynarodowych patentów oraz kilkunastu referatów plenarnych wygłoszonych na międzynarodowych konferencjach. Redaktor i współautor monografii: Drug Stereochemistry: Analytical Methods and Pharmacology (2013). Kierownik grantów badawczych KBN/MNiSW, laureat programów FNP Focus i FNP Team, uczestnik konsorcjum realizującego projekt zlecony przez National Institutes of Health, USA.

Odbył dwa staże podoktorskie, pierwszy w National Institute on Aging, NIH w Baltimore, USA (2001-2004), drugi w Laboratorium Biomodelowania Międzynarodowego Instytutu Biologii Molekularnej i Komórkowej w Warszawie (2005-2007). Profesor wizytujący w Università di Bologna we Włoszech (2023). Laureat zespołowych i indywidualnej nagrody naukowej Ministra Zdrowia RP, a także nagrody UCB-Ehrlich Award for Excellence in Medicinal Chemistry (2012) przyznawanej przez Europejską Federację Towarzystw Chemii Leków.

W latach 2012-2020 członek Rady Narodowego Centrum Nauki, w której pełnił m.in. rolę przewodniczącego Komisji Nauk o Życiu. Od października 2023 dyrektor Centrum.

**PRZEWODNICZĄCY RADY
PROF. ROBERT HASTEROK**

Biolog, cytogenetyk molekularny. Specjalista w zakresie wykorzystania technik fluorescencyjnej hybrydyzacji *in situ* w badaniach organizacji roślinnego genomu jądrowego. Karierę naukową rozwijał w trakcie licznych pobytów w zagranicznych jednostkach badawczych. Współautor ponad 100 artykułów w periodykach naukowych o zasięgu międzynarodowym. Promotor w dziewięciu zakończonych przewodach doktorskich, recenzent w licznych krajowych i zagranicznych postępowaniach awansowych.

Lider Zespołu Cytogenetyki i Biologii Molekularnej w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Jeden z założycieli Międzynarodowej Inicjatywy Brachypodium, brał udział w międzynarodowych projektach sekwencjonowania genomów modelowych traw Brachypodium. Członek komitetów PAN, PAU i zagranicznych towarzystw naukowych. Kierownik licznych projektów NCN, wielokrotnie przewodniczył zespołom eksperckim NCN, ekspert w panelu Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Członek Rady NCN od 2020 r. i jej przewodniczący od grudnia 2022 r.

Laureat Nagrody Naukowej im. Stefana Barbackiego (2001) oraz Nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (2011) za osiągnięcia naukowe, odznaczony Złotą Odznaką za zasługi dla Uniwersytetu Śląskiego (2019).

Konkursy NCN

Narodowe Centrum Nauki wspiera badania podstawowe poprzez ich finansowanie w drodze konkursów na projekty badawcze oraz działania naukowe. W ofercie NCN znajdują się konkursy adresowane do naukowców na każdym etapie kariery, niezależnie od wieku i stażu. W większości konkursów mogą brać udział również obcokrajowcy. Dokumentacja jest zawsze dostępna w języku angielskim, a we wniosku tylko pojedyncze sekcje trzeba wypełnić po polsku.

W ofercie znajdują się obecnie zarówno konkursy krajowe, jak i konkursy ogłaszane we współpracy dwu- lub wielostronnej z innymi agencjami finansującymi badania naukowe, a także szereg programów organizowanych przez duże konsorcja międzynarodowe i sieci typu ERA-NET, których Centrum jest uczestnikiem.

Wnioski do NCN można składać w trzech obszarach tematycznych – grupach nauk:

nauki humanistyczne,
społeczne i o sztuce

nauki ścisłe i techniczne

nauki o życiu

Naukowcy mogą składać wnioski z ramienia podmiotu, w którym są zatrudnieni (np. uczelni, instytutów naukowych PAN, instytutów badawczych) lub starać się o finansowanie indywidualnie. W większości konkursów w projekcie można zaplanować zakup aparatury naukowo-badawczej, z wyłączeniem tzw. dużej infrastruktury badawczej. Wnioski należy przygotować według wytycznych konkursowych, w języku polskim i angielskim oraz przestać do NCN w postaci elektronicznej poprzez system OSF zgodnie z terminami naboru wniosków.

Finansowanie otrzymują najlepsze projekty badawcze z zakresu badań podstawowych, których kierownicy dysponują niezbędnym doświadczeniem naukowym oraz zapleczem odpowiednim do ich realizacji.

KRAJOWE

REGULARNE

finansowane z budżetu NCN konkursy na projekty badawcze oraz działania naukowe, ogłaszane zgodnie z harmonogramem konkursów raz lub dwa razy w roku, skierowane do różnych grup badaczy

MINIATURA

SONATINA

SONATA

SONATA BIS

PRELUDIUM

PRELUDIUM BIS

MAESTRO

OPUS

OGŁASZANE WE WSPÓŁPRACY Z NARODOWĄ AGENCJĄ WYMIANY AKADEMICKIEJ (NAWA)

- PROFESURA GOŚCINNA
- POLSKIE POWROTY

MIĘDZYNARODOWE

DWUSTRONNE

organizowane we współpracy z jedną zagraniczną instytucją finansującą badania naukowe

SHENG

DAINA

PROGRAM WEAVE

konkursy na międzynarodowe projekty badawcze organizowane we współpracy z zagranicznymi agencjami finansującymi badania naukowe w oparciu o procedurę Lead Agency Procedure (LAP)

- WEAVE-UNISONO
- OPUS + LAP/Weave

WIELOSTRONNE

konkursy na projekty angażujące kilku międzynarodowych partnerów, organizowane w wybranym obszarze tematycznym przez sieci instytucji finansujących badania naukowe

Konkursy krajowe

Szczegółowe warunki konkursów mogą się różnić w zależności od edycji. Aktualne informacje dotyczące konkursów publikowane są na stronie internetowej www.ncn.gov.pl.

MINIATURA

Konkurs na działania naukowe służące realizacji badań podstawowych. Ma na celu wsparcie w planowanym ubieganiu się o finansowanie projektów badawczych w konkursach NCN. Konkurs skierowany jest do osób, które uzyskały stopień doktora w okresie do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem, nie kierowały i nie kierują projektem badawczym oraz nie są laureatami konkursów na stypendia doktorskie lub staże finansowane ze środków NCN. Ponadto, w dniu złożenia wniosku, osoba ubiegająca się o finansowanie w konkursie MINIATURA musi być zatrudniona przez wnioskodawcę na podstawie umowy o pracę.

SONATINA

Konkurs na projekty badawcze realizowane przez osoby będące do 3 lat po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Umożliwia pełnoetatowe zatrudnienie na stanowisku naukowym. Laureat konkursu otrzymuje również środki finansowe na realizację projektu badawczego w miejscu zatrudnienia.

SONATA

Konkurs na projekty badawcze realizowane przez osoby posiadające stopień naukowy doktora. Celem tego konkursu jest wsparcie kierownika projektu w prowadzeniu innowacyjnych badań naukowych o charakterze podstawowym, również z wykorzystaniem nowoczesnego zaplecza aparaturowego i/lub rozwiązania metodologicznego. W konkursie mogą brać udział naukowcy, którzy uzyskali stopień naukowy doktora od 2 do 7 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem.

SONATA BIS

Konkurs na projekty badawcze mające na celu powołanie nowego zespołu naukowego realizowane przez osoby posiadające stopień lub tytuł naukowy, które uzyskały stopień doktora w okresie od 5 do 12 lat przed rokiem wystąpienia z wnioskiem. Konkurs skierowany jest do wyróżniających się młodych badaczy, którzy chcą utworzyć własny zespół, z którym będą prowadzić najbardziej nowatorskie prace.

PRELUDIUM

Konkurs na projekty badawcze realizowane przez osoby, które nie mają stopnia naukowego doktora. Projekty mogą trwać od roku do 3 lat i są realizowane pod nadzorem promotora lub opiekuna naukowego. Badania finansowane w ramach tego konkursu nie muszą być związane z przygotowaniem rozprawy doktorskiej.

PRELUDIUM BIS

Konkurs skierowany do podmiotów prowadzących szkoły doktorskie. Celem konkursu jest wsparcie kształcenia doktorantów w szkołach doktorskich i finansowanie projektów badawczych realizowanych przez doktorantów w ramach przygotowywanych przez nich rozpraw doktorskich. Kierownikiem projektu jest promotor pracy doktorskiej.

MAESTRO

Konkurs na projekty badawcze prowadzone przez doświadczonych naukowców, mające na celu realizację pionierskich badań, w tym interdyscyplinarnych, ważnych dla rozwoju nauki, wykraczających poza dotychczasowy stan wiedzy, których efektem mogą być odkrycia naukowe. W konkursie mogą brać udział osoby posiadające co najmniej stopień naukowy doktora, które w ciągu ostatnich 10 lat przed rokiem złożenia wniosku spełniły określone w ogłoszeniu kryteria m.in. opublikowały co najmniej pięć publikacji w renomowanych czasopiśmie naukowych oraz kierowały realizacją co najmniej dwóch projektów badawczych wyłonionych w drodze konkursu.

OPUS

Konkurs na projekty badawcze otwarty dla wszystkich naukowców, niezależnie od etapu kariery naukowej. Projekty są realizowane indywidualnie przez kierownika projektu lub przez zespoły badawcze, w skład których wchodzi kierownik oraz adekwatna do zakresu projektu liczba wykonawców. We wrześniu 2023 r. w ścieżce OPUS LAP/Weave otwarty zostanie nabór na projekty międzynarodowe realizowane we współpracy z zespołami z Austrii, Czech, Słowenii, Szwajcarii, Niemiec, Luksemburga oraz Belgii – Flandrii, których zadania finansowane będą przez agencje partnerskie NCN, w oparciu o rekomendację Centrum pełniącego rolę tzw. agencji wiodącej odpowiedzialnej za ocenę merytoryczną wniosku.

KONKURSY OGŁASZANE WE WSPÓŁPRACY Z NARODOWĄ AGENCJĄ WYMIANY AKADEMICKIEJ

Narodowe Centrum Nauki organizuje również programy we współpracy z polskimi instytucjami finansującymi naukę.

Współpraca między NCN i NAWA realizowana jest w ramach:

- konkursu Polskie Powroty (od trzeciej edycji) – skierowanego do polskich naukowców pracujących za granicą, umożliwiającego im powrót do kraju i zatrudnienie w polskich jednostkach naukowo-badawczych;
- konkursu Profesura Gościenna NAWA – umożliwiającego uczelniom i instytucjom naukowym zaproszenie wybitnych specjalistów z priorytetowych dla siebie obszarów tematycznych;

NAWA pokrywa w tych projektach koszty zatrudnienia naukowców i członków zespołów projektowych, ich adaptacji i organizacji miejsca pracy, a także przeprowadzki do kraju. NCN finansuje natomiast tzw. komponenty badawcze realizowane w trakcie pierwszych 18 miesięcy od rozpoczęcia projektu. Wsparcie obejmuje podstawowe środki na prowadzenie badań, które następnie mogą być kontynuowane w ramach większych projektów badawczych.

Ponad to w konkursie PRELUDIUM BIS skierowanym do doświadczonych naukowców planujących przyjęcie pod swoją opiekę doktorantów NAWA pokrywa koszty zagranicznego stażu badawczego doktoranta.

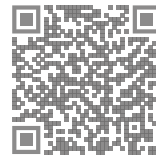
NCN DLA NAUKOWCÓW Z UKRAINY

Narodowe Centrum Nauki wspiera naukowczynie i naukowców uciekających przed wojną. Tuż po wybuchu wojny wyraziliśmy swoją solidarność z narodem ukraińskim, a w marcu 2022 r. ogłosiliśmy program specjalny na kontynuowanie badań przez badaczki i badaczy, którzy schronili się w Polsce w związku z agresją Rosji na Ukrainę. Sfinansowaliśmy roczny pobyt w polskich jednostkach akademickich i naukowych 51 badaczy z Ukrainy, zapewniając środki na ich wynagrodzenia oraz badania. Program został zrealizowany jako zadanie zlecone Ministerstwa Edukacji i Nauki.

Ponadto w lipcu 2022 r. uruchomiliśmy specjalny program stypendialny, którego celem było finansowe wsparcie studentów i naukowców z Ukrainy poprzez stworzenie im możliwości kontynuowania w Polsce studiów, prowadzenia prac nad pracą magisterską lub rozprawą doktorską, a także realizacji innych, dowolnych form kształcenia w polskich instytucjach naukowych. Program został sfinansowany ze środków Funduszu Współpracy Dwustronnej w programie Badania podstawowe, którego operatorem w III edycji funduszy norweskich i EOG na lata 2014-2021 jest Narodowe Centrum Nauki. W ramach programu ufundowanych zostało 40 stypendiów.

Niezależnie od tych działań ukierunkowanych na pomoc badaczom z Ukrainy, mogą oni również być zatrudniani w projektach finansowanych ze środków NCN oraz składać wnioski w naszych regularnych konkursach.

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Od początku swej działalności Narodowe Centrum Nauki wspólnie z instytucjami wspierającymi badania naukowe z zagranicy ogłasza konkursy na międzynarodowe projekty badawcze. Centrum współpracuje także z innymi agencjami, kształtując europejską politykę naukową i angażując się w działania stowarzyszenia Science Europe bądź projekty o charakterze tzw. CSA – *Coordination and Support Actions* (Działań Koordynacyjnych i Wspierających).

NCN co roku ogłasza konkursy wielostronne, współorganizowane z zagranicznymi agencjami finansującymi badania naukowe w ramach międzynarodowych sieci wspierających określone dziedziny nauk. Jest także koordynatorem dwóch sieci o tym charakterze – w obszarze technologii kwantowych (QuantERA) oraz w obszarze nauk społecznych i humanistycznych (CHANSE). Centrum prowadzi również program POLONEZ BIS adresowany do naukowców z zagranicy i współfinansowany w ramach inicjatywy Marie Skłodowska-Curie Actions.

Międzynarodowe sieci z udziałem NCN

Nazwa	Liczba organizacji	Liczba krajów	Obszary badawcze wspierane przez sieć
Biodiversa+	74	36	ochrona środowiska naturalnego i zrównoważone zarządzanie bioróżnorodnością
CHANSE	27	24	badania humanistyczne i społeczne
CHIST-ERA	32	28	technologie informacyjne i komunikacyjne
ForestValue	31	19	gospodarka leśna, wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności sektora leśnego w Europie
HERA	26	25	badania naukowe z obszaru humanistyki odpowiadające na społeczne, kulturowe oraz polityczne wyzwania współczesnej Europy
JPIAMR	31	29	lekooporność drobnoustrojów
JPI Urban Europe	25	18	interdyscyplinarne badania odpowiadające na wyzwania współczesnych miast i obszarów zurbanizowanych
JPND	29	24	przyczyny występowania chorób neurozwyrodnieniowych, wczesne wykrywanie ich objawów oraz odpowiednie formy terapii
M-ERA.NET	49	35	nauka o materiałach, inżynieria materiałowa, niskoemisyjne technologie energetyczne, materiały na potrzeby przyszłych technologii produkcji akumulatorów, zgodnie z założeniami Europejskiego Zielonego Ładu
NORFACE	25	19	nauki społeczne (dotychczas m.in. migracje, przyszłość państwa opiekuńczego, nierówności społeczne)
QuantERA	39	31	technologie kwantowe
Solar-Driven Chemistry	6	6	procesy fotochemiczne w świetle słonecznym
Trans-Atlantic Platform (T-AP)	18	13	nauki humanistyczne i społeczne
Solar-Driven Chemistry	6	6	procesy fotochemiczne w świetle słonecznym
Trans-Atlantic Platform (T-AP)	18	13	nauki humanistyczne i społeczne

MIĘDZYNARODOWE SIECI KOORDYNOWANE PRZEZ NCN

QuantERA to koordynowany przez Narodowe Centrum Nauki program na rzecz rozwoju technologii kwantowych, który zrzesza 39 organizacji finansujących badania naukowe z 31 krajów. Program obejmuje dwa projekty: QuantERA I oraz QuantERA II i jest wdrażany przez jedną z największych sieci zaangażowanych w rozwój technologii kwantowych na świecie. Oprócz organizowania konkursów na projekty badawcze realizowane przez międzynarodowe konsorcja, misja programu QuantERA obejmuje również:

- wspieranie współpracy międzynarodowej pomiędzy organizacjami finansującymi badania w dziedzinie technologii kwantowych,
- monitoring polityk publicznych w obszarze technologii kwantowych w Europie (*mapping of public policies in quantum technologies*),
- współpracę z flagowym programem Komisji Europejskiej (*Quantum Technologies Flagship*),
- działania na rzecz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn zarówno na poziomie samego Programu jak i finansowanych badań,
- upowszechnianie doskonałości naukowej i zapewnienie szerszego uczestnictwa (*widening*).

Łączny budżet programu QuantERA wynosi 127 mln euro, z czego 26,5 mln euro stanowi dofinansowanie Komisji Europejskiej w ramach Programu Ramowego UE Horyzont 2020. W trzech dotychczas przeprowadzonych konkursach ogłoszonych w latach 2017, 2019 i 2021 zakwalifikowano do finansowania 77 projektów. Kolejny konkurs, ogłoszony w styczniu 2023, zostanie rozstrzygnięty w grudniu.

Collaboration of Humanities and Social Sciences in Europe (CHANSE) to program ERA-Net Cofund koordynowany przez NCN, którego celem jest wspieranie badań naukowych w obszarze nauk humanistycznych i społecznych. Inicjatywa ta jest realizowana przez 27 instytucji finansujących badania naukowe z 24 krajów europejskich. Do zadań CHANSE należy finansowanie wysokiej jakości międzynarodowych projektów badawczych oraz inspirowanie współpracy między naukowcami a różnymi grupami interesariuszy, takimi jak: organizacje pozarządowe, instytucje kultury, prawodawcy, decydenci, szkoły itp.

W 2023 r. program CHANSE ogłosi kolejne konkursy na międzynarodowe projekty badawcze we współpracy z sieciami HERA i NORFACE: *HERA Crisis – Perspectives from the Humanities*; *NORFACE Enhancing Well-being for the Future*.

W pierwszym konkursie CHANSE, zatytułowanym *Transformations: Social and cultural dynamics in the digital age* i rozstrzygniętym w roku 2022, do finansowania zakwalifikowano 26y projektów w tym aż 12 z udziałem polskich zespołów badawczych.

Program CHANSE powstał w wyniku współpracy sieci HERA i NORFACE, wspierających badania z zakresu humanistyki i nauk społecznych. 10 mln euro w budżecie programu stanowi dofinansowanie pochodzące z Programu Ramowego UE Horyzont 2020.

BIODIVERSA+ EUROPEJSKIE PARTNERSTWO NA RZECZ BIORÓŻNORODNOŚCI

NCN pełni rolę koordynatora działań krajowych w Europejskim Partnerstwie na rzecz Bioróżnorodności *Rescuing Biodiversity to Safeguard Life on Earth* (Biodiversa+). Stanowi ono europejską platformę skupiającą krajowe oraz regionalne programy badań i innowacji na rzecz ochrony i wzmacniania bioróżnorodności na Ziemi. Biodiversa+ jest inicjatywą współfinansowaną ze środków Komisji Europejskiej, mającą na celu połączenie nauki, polityki i praktyki na rzecz transformacyjnych zmian. Partnerstwo jest częścią unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 r. i skupia obecnie 74 agencje finansujące i podmioty odpowiedzialne za politykę ochrony środowiska z 36 krajów europejskich oraz krajów stowarzyszonych z UE.

Biodiversa+ planuje ogłosić w sumie 6 konkursów na międzynarodowe projekty badawcze z zakresu ochrony bioróżnorodności. Do tej pory ogłoszone zostały 2 konkursy w ramach inicjatywy: *BiodivProtect: Supporting the protection of biodiversity and ecosystems across land and sea* oraz *BiodivMon: Improved transnational monitoring of biodiversity and ecosystem change for science and society*. Ogłoszenie kolejnego konkursu przewidziane jest na wrzesień 2023 r.

Oprócz przeprowadzania konkursów na projekty badawcze Partnerstwo postawiło sobie ambitne cele i koncentrować się będzie w szczególności na:

- prowadzeniu działań prognostycznych i identyfikacji problemów dotyczących stanu bioróżnorodności, dynamiki i trendów zmian oraz czynników stymulujących te zmiany;
- zapewnieniu skutecznego, opartego na nauce wsparcia dla tworzenia i wdrażania polityki w Europie;
- wzmocnieniu znaczenia ogólnoeuropejskich badań nad bioróżnorodnością w kontekście globalnym;
- stworzeniu internetowej interaktywnej bazy infrastruktury badawczej oraz internetowej bazy projektów badawczo-rozwojowych z zakresu bioróżnorodności;
- budowaniu potencjału podmiotów zajmujących się badaniami i innowacjami oraz zwiększaniu wpływu programów i projektów badawczo-rozwojowych na społeczeństwa,
- wsparciu naukowców w obliczu wyzwań związanych z otwartą nauką;
- działaniach mających na celu zwiększenie transferu wiedzy naukowej.

Program Biodiversa+ będzie realizowany przez 7 lat, a jego budżet wyniesie w sumie 800 mln euro.

Konkursy wielostronne: ogłoszone w 2023 r. i zapowiedzi

Obszar	Program	Temat konkursu	Ogłoszenie	Termin składania wniosków wstępnych	Termin składania wniosków pełnych
INTERDYSCYPLINARNE	EN-UTC (Call 2023, JPI Urban Europe)	<i>Building transformation capacity through arts and design: Unlocking the full potential for urban transitions (BTC):</i> 1. <i>Experimentation and co-creation for a beautiful and sustainable urban future</i> 2. <i>Transformation to sustainable cities / urban transformation</i> 3. <i>Designing Inclusive, Liveable and Green Neighbourhoods</i>	22 lutego	nd	25 kwietnia
NZ	JPcofuND2 (sieć JPND, Call 2023)	<i>Large scale analysis of OMICS data for drug-target finding in neurodegenerative diseases</i>	4 stycznia	7 marca	27 czerwca
	JPIAMR-ACTION (sieć JPIAMR, Call 2023)	<i>Development of innovative strategies, tools, technologies, and methods for diagnostics and surveillance of antimicrobial resistance (DISTOMOS)</i>	16 stycznia	7 marca	4 lipca
	JPI HDHL	<i>New food resources and technologies to improve public health and food security (FOODRETEC)</i>	21 lutego	nd	21 kwietnia
	ForestValue	<i>Innovating forest-based bioeconomy</i>	2 maja	nd	1 września
	BiodivNBS (partnerstwo Biodiversa+)	<i>Better knowledge to develop, deploy and assess nature-based solutions</i>	wrzesień	listopad	kwiecień 2024
ST	CHIST-ERA IV (Call 2023)	<i>Sustainable advanced materials for energy Innovative surfaces, coatings and interfaces High performance composites Functional materials Advanced materials and technologies for health applications Next generation materials for advance electronics</i>	październik* 2023	nd	luty 2024*
	M-ERA.NET 3 (Call 2023)	<i>Quantum Phenomena and Resources; Applied Quantum Science.</i>	1 marca	16 maja	21 listopada
	QuantERA II (Call 2023)	<i>HERA Crisis – Perspectives from the Humanities; NORFACE Enhancing Well-being for the Future</i>	26 stycznia	nd	11 maja
HS	CHANSE (call 2023)	<i>HERA Crisis – Perspectives from the Humanities; NORFACE Enhancing Well-being for the Future</i>	26 maja	21 września	marzec 2024
	T-AP (GDT Call 2023)	<i>Governance, Democracy, Trust (GDT)</i>	czerwiec	nd	listopad

* Do potwierdzenia

WEAVE – WSPÓŁPRACA WIELOSTRONNA OPARTA O PROCEDURĘ AGENCJI WIODĄCEJ

Centrum jest zaangażowane się w program Weave oparty o procedurę agencji wiodącej (*Lead Agency Procedure – LAP*) polegającą na wykorzystaniu krajowych konkursów, uruchamianych przez każdą z zaangażowanych instytucji, do oceny projektów międzynarodowych. Wnioski o finansowanie dwu- lub trójstronnych projektów badawczych we wszystkich dyscyplinach nauki są poddawane ocenie merytorycznej tylko w jednej z instytucji - agencji wiodącej. Rolę agencji wiodącej pełni wybrana instytucja, właściwa dla jednego z zespołów uczestniczących w danym projekcie. Wnioski te oceniane są wraz z pozostałymi wnioskami złożonymi w konkursie, również tymi, które nie mają międzynarodowego charakteru.

Centrum prowadzi w obrębie programu Weave współpracę z agencjami partnerskimi z Austrii (*Austrian Science Fund, FWF*), Czech (*Czech Science Foundation, GACR*), Słowenii (*Slovenian Research Agency, ARRS*), Szwajcarii (*Swiss National Science Foundation, SNSF*), Niemiec (*German Research Foundation, DFG*), Luksemburga (*Luxembourg National Research Fund, FNR*) oraz Belgii – Flandrii (*Research Foundation – Flanders, FWO*). Program ten powstał pod auspicjami stowarzyszenia Science Europe.

W NCN nabór dwu- lub trójstronnych wniosków we wszystkich dyscyplinach nauki w ramach programu Weave

prowadzony jest w dwóch konkursach, zależnie od tego, czy rolę agencji wiodącej pełni zagraniczna instytucja partnerska czy NCN:

- w konkursie **Weave-UNISONO** – w przypadku wniosków krajowych, dla których wnioski wspólne są składane i oceniane w zagranicznych instytucjach partnerskich jako agencjach wiodących (FWF, GACR, ARRS, SNSF, DFG, FNR lub FWO); konkurs został ogłoszony z naborem ciągłym, 4 stycznia 2021 r.;
- w jesiennej edycji konkursu **OPUS** – w przypadku wniosków o finansowanie projektów badawczych realizowanych w ramach współpracy LAP ocenianych w NCN jako agencji wiodącej (planowane ogłoszenie konkursu OPUS 26 + LAP/Weave: 15 września 2023 r.).

WSPÓŁPRACA DWUSTRONNA

W grudniu 2023 r. planujemy ogłoszenie trzeciej edycji konkursu DAINA, na projekty polsko-litewskie, realizowanego we współpracy z Research Council of Lithuania (LMT). Obejmie on wszystkie dyscypliny naukowe.

KONKURSY FINANSOWANE W RAMACH FUNDUSZY EOG I FUNDUSZY NORWESKICH NA LATA 2014-2021

W programie *Badania Podstawowe III* edycji funduszy EOG i funduszy norweskich zostały ogłoszone trzy konkursy:

GRIEG: konkurs na polsko-norweskie projekty badawcze we wszystkich dziedzinach nauk, ze szczególnym uwzględnieniem badań polarnych i badań z zakresu nauk społecznych;

IdeaLab – innowacyjny, realizowany w formule sandpit interdyscyplinarny konkurs dla zespołów badawczych z Polski, Norwegii, Islandii i Liechtensteinu na przetomowe projekty badawcze odpowiadające na ważne wyzwania naukowe, geopolityczne i społeczno-gospodarcze;

POLS – konkurs mobilnościowy realizowany w formule małych grantów, dla naukowców z zagranicy chcących prowadzić badania w Polsce niezależnie od dyscypliny naukowej.

W konkursie GRIEG finansowanie otrzymało 35 polsko-norweskich projektów badawczych na łączną kwotę ponad 198 mln zł, natomiast w konkursie IdeaLab do finansowania zostały skierowane 3 projekty o łącznej wartości 17,5 mln zł. W ramach konkursu POLS wsparcie finansowe w wysokości 28 mln zł przyznano 37 projektom.

Z inicjatywy NCN jako operatora programu Badania podstawowe ogłoszono w lipcu 2022 r. program stypendialny dla ukraińskich studentów i naukowców nieposiadających stopnia doktora. Źródłem finansowania programu był fundusz współpracy dwustronnej, z którego środków w wysokości 2,18 mln zł przyznano stypendia dla czterdziestu studentów i młodych naukowców z Ukrainy.

Z dofinansowania w ramach programu finansowania badań naukowych i innowacji UE „Horyzont 2020” korzystają programy: CHIST-ERA IV - umowa nr 857925; JPCofuND2 - umowa nr 825664; CHANSE - umowa nr 101004509; EN-UAC - umowa nr 875022; EN-UTC - umowa nr 101003758; JPIAMR-ACTION - umowa nr 963864; M-ERA.NET 3 - umowa nr 958174; QuantERA II - umowa nr 101017733; POLONEZ BIS - umowa nr 945339.

W 2022 r., w ramach Mechanizmu Finansowego EOG zostało przyznane finansowanie w wysokości 1,27 mln euro na realizację predefiniowanego projektu polarnego CRIOS “Cryosphere Integrated Observatory Network on Svalbard”.

DIOSCURI

We współpracy z niemieckim Towarzystwem Maxa Plancka (MPG) Narodowe Centrum Nauki organizowało program DIOSCURI mający na celu tworzenie Centrów Doskonałości Naukowej w Polsce. W ramach czterech edycji konkursu przy polskich instytucjach przyjmujących, specjalizujących się w różnych dziedzinach nauki, utworzonych zostało osiem Centrów Doskonałości Naukowej Dioscuri. Każde nowo powołane Centrum współpracuje z niemieckim partnerem naukowym, a jego finansowanie zapewnia NCN ze środków Ministerstwa Edukacji i Nauki RP oraz ze środków Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych Republiki Federalnej Niemiec. Liderzy Centrów Doskonałości Naukowej Dioscuri tworzą nowe zespoły naukowe w jednostkach przyjmujących i pozyskują dalsze środki na finansowanie badań w ramach swoich centrów.

Harmonogram konkursów krajowych, dwustronnych i realizowanych zgodnie z procedurą LAP w 2023 r.

Rodzaj konkursu	Rozpoczęcie naboru	Zakończenie naboru	Rozstrzygnięcie konkursu (najpóźniej)
Weave-UNISONO	nabór ciągły, kontynuowany od 2021 r., w terminach wynikających z harmonogramów agencji wiodących		wyniki ogłaszane sukcesywnie, zgodnie z terminami decyzji podejmowanych przez agencje wiodące
 OPUS 25 PRELUDIUM 22	15 marca	15 czerwca	grudzień 2023
 SONATA BIS 13 MAESTRO 15 PRELUDIUM BIS 5	15 czerwca	15 września	marzec 2024 PRELUDIUM BIS 5 – do lutego 2024
 OPUS 26 + LAP/Weave SONATA 19	15 września	15 grudnia	OPUS 26, SONATA 19 – czerwiec 2024 Weave – w zależności od terminu zatwierdzenia wyników oceny NCN przez agencje partnerskie z innych krajów, najpóźniej w listopadzie 2024
 SONATINA 8 DAINA 3	15 grudnia	15 marca 2024	SONATINA 8 – wrzesień 2024 DAINA 3 – listopad 2024
 MINIATURA 7	nabór ciągły, od 1 lutego do 31 lipca 2023		

Eksperci NCN

Narodowe Centrum Nauki powołuje ekspertów w poszczególnych dziedzinach, których zadaniem jest merytoryczna, rzetelna, wnikliwa i bezstronna ocena wniosków składanych w konkursach oraz raportów z realizacji projektów, przeprowadzona zgodnie z odpowiednimi regulacjami przyjętymi przez Radę NCN. Ekspert jest niezależny w swoich działaniach i ocenach, a także zobowiązany do pracy w oparciu o osobiste kompetencje, doświadczenie i najlepszą wiedzę.

Wśród ekspertów w NCN można wyróżnić następujące kategorie:

- 1. członkowie zespołów ekspertów** – wybierani przez Radę NCN spośród wybitnych naukowców, powołani przez dyrektora NCN do oceny wniosków w ramach panelu dziedzinowego lub w grupie nauk. Oceniają wnioski indywidualnie na pierwszym etapie oceny. Podczas posiedzeń debatują nad wspólną oceną dla każdego wniosku i kolegiально decydują o jego dalszych losach, m.in. o tym, czy znajdzie się on na liście projektów rekomendowanych do finansowania,
- 2. eksperci zewnętrzni** – wykonujący oceny indywidualne na drugim etapie oceny w większości konkursów NCN,

- 3. członkowie zespołów stałych** – oceniający raporty z realizacji grantów NCN.

W 2022 r. w NCN powołano 2136 członków zespołów ekspertów, którzy na pierwszym etapie oceny zrecenzowali łącznie prawie 10 tysięcy wniosków. W drugim etapie procesu oceny wniosków uczestniczyło prawie 10 tysięcy ekspertów zewnętrznych z kraju i z zagranicy, którzy wykonali ponad 11 tysięcy indywidualnych ocen. Przeszło 96% z nich stanowili eksperci zagraniczni, którzy wykonali przeszło 10,7 tysiąca recenzji.

W swoich działaniach eksperci NCN zobowiązani są do kierowania się troską o rozwój nauki w Polsce, poprzez wspieranie – w ramach swych kompetencji – badań naukowych, które najbardziej zasługują na promocję i finansowe wsparcie. W realizowaniu swych zadań zachowują zasadę poufności w odniesieniu do procesu oceniania, treści oceny oraz osób ją przygotowujących. Eksperti są zobowiązani do przestrzegania zasad etycznych przyjętych przez Radę NCN.

Ocena wniosków

Celem działalności Narodowego Centrum Nauki jest finansowanie najlepszych badań naukowych poprzez wypracowany dwuetapowy system środowiskowej oceny wniosków (peer review). Rada NCN przyjęła jako ogólną zasadę uwzględnianie w starannie przemyślanych propozycjach zarówno oceny jakości samego projektu, jak i dorobku jego wykonawców.

Proces oceny wniosku rozpoczyna się od dokonywanej przez koordynatorów dyscyplin oceny formalnej obejmującej weryfikację kompletności oraz prawidłowości przygotowania i złożenia wniosku o finansowanie projektu. Oceny merytorycznej wniosków dokonują zespoły ekspertów i przebiega ona dwuetapowo.

I ETAP

Wnioski są oceniane przez członków zespołów ekspertów. Oceny indywidualne stanowią punkt wyjścia do dyskusji nad wnioskiem podczas pierwszego posiedzenia panelowego. Decyzja o odrzuceniu wniosku lub zakwalifikowaniu go do drugiego etapu oceny jest podejmowana kolegiąlnie przez zespół. Zespoły ekspertów przygotowują listy wniosków rekomendowanych do II etapu lub do finansowania w konkur-

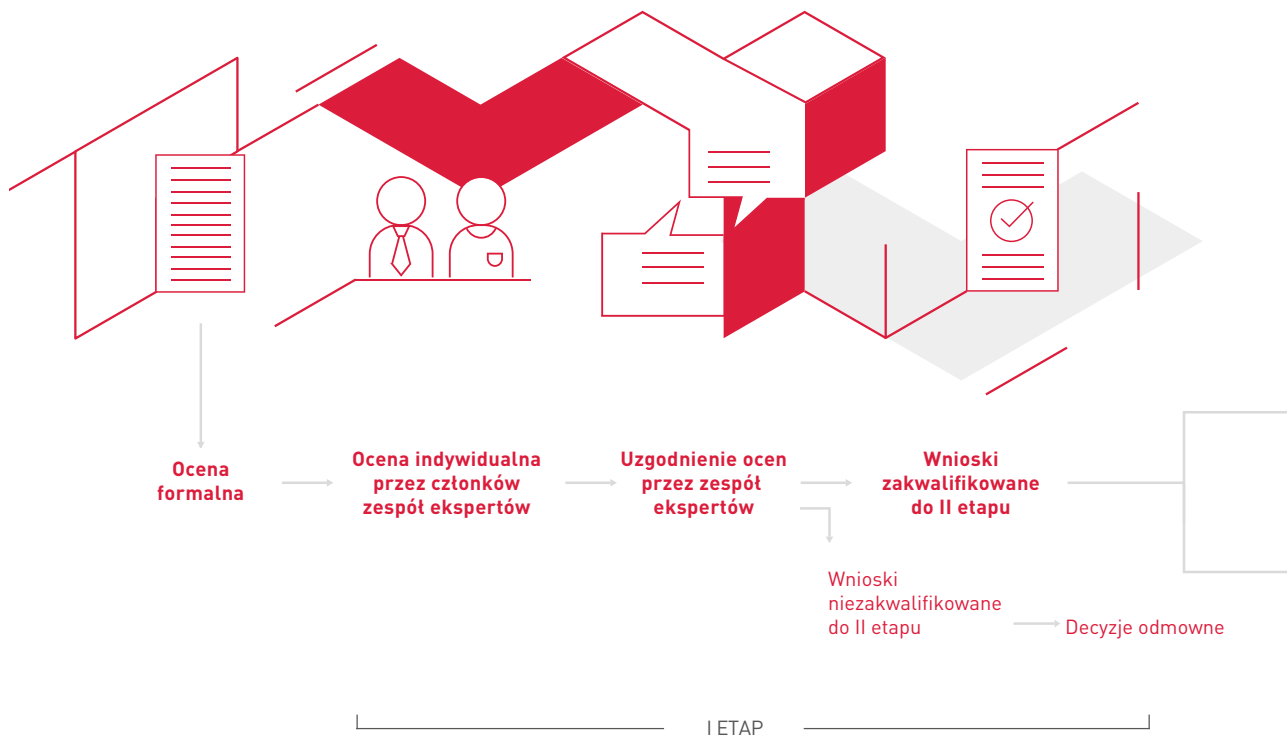
sach PRELUDIUM BIS oraz MINIATURA (w tych konkursach ocena merytoryczna jest jednoetapowa).

II ETAP

Przebiega jednym z dwóch trybów w zależności od typu konkursu. Wnioski złożone w konkursach OPUS, PRELUDIUM, SONATA są oceniane przez ekspertów zewnętrznych (recenzentów), w tym zagranicznych, których opinie są następnie omawiane przez zespół ekspertów podczas drugiego posiedzenia panelowego. Ekspertów zewnętrznych wskazują koordynatorzy dyscyplin z uwzględnieniem o rekomendacji członków zespołu. W konkursach SONATINA, SONATA BIS oraz MAESTRO na II etapie oceny dodatkowo przeprowadzana jest rozmowa kwalifikacyjna.

Schemat oceny wniosków został przedstawiony na kolejnych stronach.

SCHEMAT OCENY WNIOSKÓW

**SONATINA, SONATA BIS,
MAESTRO**

Ocena przez ekspertów zewnętrznych
+ rozmowa z kierownikiem projektu

OPUS, PRELUDIUM, PRELUDIUM BIS, SONATA

Ocena przez ekspertów zewnętrznych

Uzgodnienie ocen
przez zespół
ekspertów

Projekty
zakwalifikowane
do finansowania

Ogłoszenie
wyników

Wnioski niezakwalifikowane
do finansowania

Decyzje odmowne

II ETAP

Młodzi naukowcy

Jednym z priorytetów Narodowego Centrum Nauki jest wspieranie rozwoju młodych naukowców, czyli osób będących przed doktoratem lub do 7 lat po uzyskaniu stopnia naukowego doktora. Z myślą o nich powstały konkursy PRELUDIUM, PRELUDIUM BIS, SONATINA, SONATA, ETIUDA, w których nie muszą rywalizować z bardziej doświadczonymi badaczami. W latach 2011-2022 ogłoszono w sumie 63 konkursy adresowane do młodych naukowców.

NCN wspiera rozwój młodych naukowców poprzez finansowanie realizowanych przez nich badań. W krajowych konkursach* NCN rozstrzygniętych w 2022 r.:

38%

łączonej kwoty przyznanej naukowcom stanowiła kwota przeznaczona na projekty realizowane przez młodych naukowców,

52%

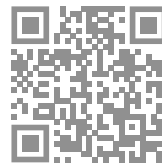
ogółu wniosków stanowiły wnioski złożone w konkursach adresowanych do młodych naukowców i w innych konkursach krajowych NCN, w których kierownik projektu spełniał definicję młodego naukowca,

56%

zakwalifikowanych do finansowania projektów jest realizowane przez młodych naukowców.

* Ze względu na brak danych nie ujęto konkursu TANGO, konkursów ogłaszanych wspólnie z NAWA oraz SZYBKIEJ ŚCIEŻKI DOSTĘPU DO FUNDUSZY NA BADANIA NAD COVID-19.

Nagroda NCN 2022

Nagroda Narodowego Centrum Nauki to wyróżnienie dla uczonych w wieku do 40 lat przyznawane za znaczące osiągnięcia naukowe dokonane w ramach badań podstawowych, udokumentowane publikacjami afiliowanymi w polskiej instytucji naukowej. Nagrodę ustanowiła Rada Narodowego Centrum Nauki w lutym 2013 r. Wyróżnienie, w trzech obszarach badawczych: nauki humanistyczne, społeczne i o sztuce, nauki o życiu oraz nauki ścisłe i techniczne, przyznaje kapituła, w skład której wchodzi dyrektor i Rada NCN.

W 2022 r. wyróżnienia zostały przyznane już po raz dziesiąty. Uroczystość wręczenia Nagrody NCN 2022 odbyła się 12 października w Galerii Sztuki Polskiej XIX wieku w Sukiennicach, oddziale Muzeum Narodowego w Krakowie.

nauki humanistyczne,
społeczne i o sztuce

nauki ścisłe
i techniczne

nauki
o życiu

Laureaci Nagrody NCN 2022

**NAUKI HUMANISTYCZNE,
SPOŁECZNE I O SZTUCE**

**dr hab. Karolina
Safarzyńska, prof. UW**

*Wydział Nauk Ekonomicznych
Uniwersytetu Warszawskiego*

Osiągnięcie naukowe: nowatorskie modele teoretyczne pozwalające na badanie wpływu ograniczonej racjonalności, różnorodności preferencji i interakcji społecznych na polityki klimatyczne

NAUKI O ŻYCIU

dr hab. Michał
Bogdziewicz, prof. UAM

*Wydział Biologii Uniwersytetu im.
Adama Mickiewicza w Poznaniu*

Osiągnięcie naukowe:

przetomowe badania nad ekologią
reprodukcji drzew w świetle
zmian klimatycznych

NAUKI ŚCIŚLE I TECHNICZNE

dr hab. Piotr Wcisto,
prof. UMK

*Wydział Fizyki, Astronomii i Informatyki
Stosowanej Uniwersytetu Mikołaja
Kopernika w Toruniu*

Osiągnięcie naukowe:

opracowanie nowej metody poszukiwania
ciemnej materii wykorzystującej optyczne
zegary atomowe

PRZYKŁAD PROJEKTU

PERCEPCJA ŻUBRA I PIERWOTNEGO LASU W XVIII I XIX WIEKU

Kierownik projektu:

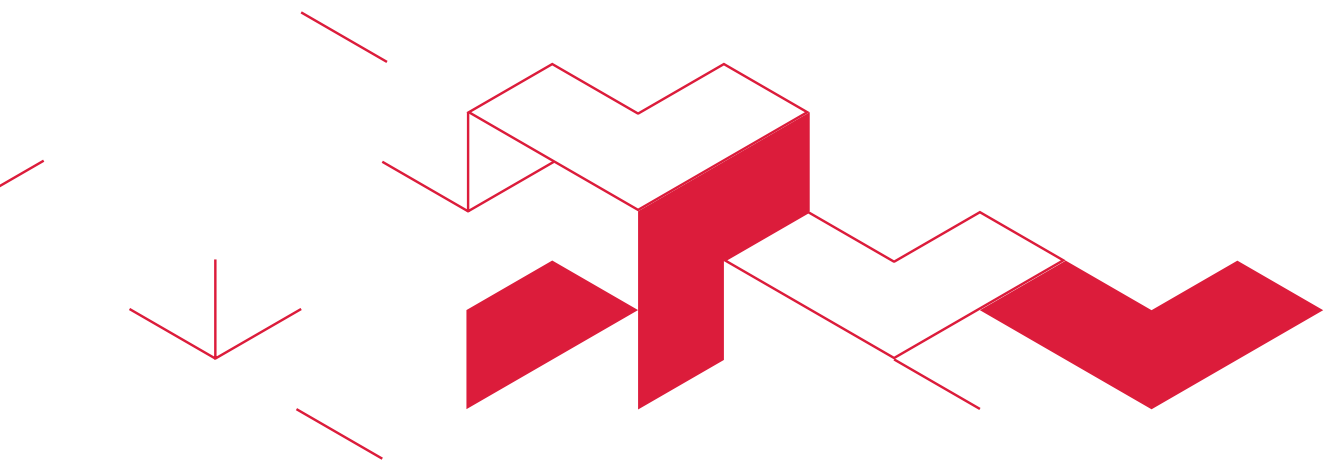
dr hab. Tomasz Samojlik

Instytut Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk

Tytuł projektu: Percepcja żubra i pierwotnego lasu w XVIII i XIX wieku: wspólne kulturowe i przyrodnicze dziedzictwo Polski i Litwy

Konkurs: DAINA 1, ogłoszony 15 września 2017 r.

Panel: HS3

W dzisiejszych dyskusjach na temat ochrony przyrody i sposobów traktowania szczególnie cennych przyrodniczo lasów w całej Europie pojawia się pojęcie lasu pierwotnego. Jego różne interpretacje są często używane dla usprawiedliwienia intensywnej eksploatacji lasów nie pasujących do miary dziewiczych, naturalnych czy pierwotnych. Współczesna koncepcja lasu pierwotnego jest jednak wynikiem trwającej kilkaset lat ewolucji, w której niebagatelną rolę odegrało zarówno zainteresowanie europejskich kręgów naukowo-kulturalnych Puszcą Białowieską i pierwotnym zwierzęciem – żubrem – w XVIII wieku.

Międzynarodowa współpraca w ramach projektu (kierownicy projektu w Polsce i Litwie, wykonawcy rezydujący we Francji i Rosji) miała na celu odtworzenie ewolucji koncepcji lasu pierwotnego oraz prześledzenie percepcji Puszczy Białowieskiej i żubra w europejskiej kulturze i nauce XVIII i XIX wieku. Kwerendy archiwalne, muzealne

i literaturowe prowadzone w Polsce i za granicą pozwoliły na wykorzystanie różnych źródeł informacji (dokumentów archiwalnych, prac naukowych i popularnonaukowych, prasy łowieckiej, eksponatów muzealnych, publikacji, dzieł sztuki).

Idea lasu pierwotnego czy dziewiczego narodziła się w rozpoczętej w XVIII wieku francuskiej dyskusji związanej z obserwowanym zniszczeniem lasów. W początkach XIX wieku do koncepcji lasu dziewiczego zaczęły się odwoływać niemiecki romantyzm szukający w nich korzeni niemieckiej wyjątkowości. Pojęcia takie jak „las pierwotny”, „las dziewiczy” i „las naturalny” nie miały jednoznacznej definicji ani tym bardziej realnego desygnatu. Desygnat ten uzyskały dopiero po „ponownym odkryciu” lasów litewskich, a zwłaszcza Puszczy Białowieskiej w końcu XVIII wieku. Opisy Puszczy Białowieskiej, zarówno naukowe jak i skierowane do szerokiego grona odbiorców, wprost lub pośrednio nazywały

ją „pierwotną” – przy czym zazwyczaj nie oznaczano jej za nietkniętą przez człowieka. Percepcja Puszczy Białowieskiej zmieniała się w czasie, przechodząc od powtarzania ludowych wierzeń, poprzez pobieżne obserwacje podróżników przejeżdżających przez „litewskie lasy” (określenie będące synonimem dzikich, przepastnych i przede wszystkim niepoddanych gospodarce człowieka lasów), aż do badań naukowych w ścisłym tego słowa znaczeniu rozpoczętych na przełomie XVIII i XIX wieku.

Wydatną rolę w budowaniu statusu Puszczy Białowieskiej odegrała obecność w niej ostatniej nizinnej populacji żubra. Poznanie i uznanie wyjątkowości tego gatunku również było złożonym procesem, prześlędzonym w ramach projektu na bazie przedstawień graficznych od XVI do końca XIX wieku. Wzrastająca liczba ilustracji ukazujących żubra wchodzących do obiegu, jak i rosnąca wiedza naukowa na jego temat (w tym szeroka dystrybucja żubrzych eksponatów w europejskich muzeach) przyczyniły się do sukcesu w akcji ratowania tego ikonicznego gatunku po jego wyginięciu w 1919 roku.

Dyskusje na temat pierwotnego lasu i żubra walnie przyczyniły się także do poznania i upowszechnienia wiedzy na temat przyrody i kultury Litwy i Polski na zachodzie Europy. Nie ograniczały się one do prac naukowych, ale przenikały do szeroko pojętej kultury – literatury, poezji, teatru, malarstwa, a później również do fotografii i filmu. Dzięki temu tematyka ta odegrała ważną rolę w popularyzacji wiedzy przyrodniczej wśród szerokiej publiczności całej Europy.

dr hab. Tomasz Samojlik

Doktor habilitowany nauk biologicznych, prowadzi interdyscyplinarne badania w nurcie historii przyrodniczej, zajmującej się historyczną zmiennością interakcji człowieka ze środowiskiem przyrodniczym. Jest szczególnie zainteresowany historycznym związkiem człowieka z lasami i populacjami dzikich zwierząt oraz rolą człowieka w zachowaniu i przemianach Puszczy Białowieskiej. Jest również autorem 60 książek i komiksów popularyzujących naukę i wiedzę przyrodniczą skierowanych do dzieci i młodzieży.

WWW.NCN.GOV.PL

GRAMY DLA POLSKIEJ NAUKI

2023